

О.М. Сарахман, канд. екон. наук, доц. (ЛНУ імені Івана Франка, Львів)

ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ: ВИКЛИКИ, РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Сучасний світ стрімко рухається до цифрової трансформації, і банківська система не стала винятком. Цифрові технології змінюють спосіб роботи та взаємодії банків з клієнтами. Цифровізація банківської системи включає впровадження нових технологій, автоматизацію процесів, зміни у відносинах з клієнтами та забезпечення кібербезпеки [1].

Цифровізація суттєво змінює бізнес-моделі банків, впроваджує нові технології та трансформує банківські продукти, піднімаючи на новий рівень взаємодію з клієнтами. Український банківський сектор не лише не відстає від провідних світових тенденцій, а й виступає одним із лідерів у галузі діджиталізації на глобальному рівні. Завдяки цифровим технологіям покращується рівень задоволеності клієнтів, а також розширюється охоплення цільової аудиторії банками. Цифровізація сприяє автоматизації багатьох банківських процесів, що призводить до підвищення ефективності та зниження операційних витрат [2].

Впровадження автоматизованих систем обліку в банківських установах докорінно змінює процеси обробки, аналізу і передавання фінансової інформації, сприяючи значній оптимізації рутинних завдань, таких як введення даних, створення звітів та їх перевірка. Це дозволяє знижувати ймовірність помилок і підвищувати ефективність, що особливо важливо для банківських структур, де точність і швидкість обробки даних мають критичне значення.

З одного боку, автоматизація створює нові можливості: підвищення прозорості фінансової звітності банків, швидший доступ до фінансових даних в режимі реального часу, а також поліпшення управлінських рішень завдяки аналітичним інструментам, таким як прогнозне моделювання та аналіз великих даних [3]. Впровадження хмарних рішень дозволяє керівництву банків моніторити ключові показники та здійснювати аналіз фінансового стану установи, що підвищує гнучкість у реагуванні на зміни ринкових умов.

З іншого боку, цифрова трансформація супроводжується значними викликами та ризиками. Однією з найбільших проблем автоматизації є кібербезпека. Автоматизовані системи збільшують ризик кібератак та втрати конфіденційних даних і банки стають основними цілями хакерів, тому важливо інвестувати в надійні системи безпеки та регулярно оновлювати захист. Залежність від технологій означає, що будь-які збої в програмному забезпеченні або апаратному обладнанні можуть серйозно порушити роботу банку. Наприклад, відмова в обліковій системі може призвести до збоїв у проведенні транзакцій або неточностей у фінансовій звітності.

Незважаючи на ризики, впровадження автоматизованих систем обліку відкриває перед банками нові можливості для покращення ефективності, зниження витрат і підвищення конкурентоспроможності [4].

Завдяки автоматизованим системам обліку, банки можуть швидше надавати клієнтам необхідну інформацію про їхні рахунки, здійснювати операції без затримок і забезпечувати безперервний доступ до послуг через цифрові канали, такі як мобільні додатки та інтернет-банкінг.

Багато банків уже мають складні IT-архітектури, і впровадження нових автоматизованих систем може бути складним через необхідність інтеграції з наявними базами даних, CRM-системами та іншими фінансовими платформами. Переходячи на нові технології, банки змінюють внутрішні процеси, культуру та підходи до управління. Провідні українські банки, які мають складні IT-системи та активно працюють над їхньою модернізацією та автоматизацією.

ПриватБанк є лідером серед українських банків у використанні цифрових технологій. Він має одну з найскладніших IT-архітектур у країні, яка включає автоматизовані системи обліку, CRM, мобільний банкінг, інтернет-банкінг (Privat24), а також аналітичні платформи для аналізу транзакцій. Інтеграція нових рішень часто вимагає серйозних зусиль через складність існуючих платформ.

Ощадбанк, як державна установа, також володіє великою і складною IT-архітектурою, що включає численні системи для обліку, звітності, роботи з депозитними та кредитними портфелями. Автоматизація процесів у цьому банку потребує інтеграції з існуючими системами, зокрема для забезпечення відповідності регуляторним вимогам.

УкрСиббанк активно використовує різні автоматизовані системи для управління обліком та банківськими операціями, зокрема впроваджує рішення для клієнтського сервісу, CRM-системи та автоматизовані облікові системи. Впровадження нових рішень часто стикається з необхідністю інтеграції з глобальними платформами BNP Paribas, частиною якого є банк.

Райффайзен Банк також має потужну IT-архітектуру, яка включає в себе CRM-системи, автоматизовані облікові системи та мобільні платформи для обслуговування клієнтів. Автоматизація обліку та інтеграція нових рішень вимагає гармонізації з міжнародними стандартами, оскільки банк є частиною глобальної фінансової групи Raiffeisen.

ПУМБ активно розвиває свої цифрові сервіси та має розгалужену IT-архітектуру для управління операціями та обліком. Інтеграція нових автоматизованих систем у ПУМБ часто включає оптимізацію взаємодії з базами даних та CRM-системами для покращення обслуговування клієнтів.

Альфа-Банк використовує складні автоматизовані системи для обліку та управління операціями, включаючи сучасні CRM-рішення та системи управління фінансовими потоками. Інтеграція нових технологій є важливою для підтримання конкурентоспроможності та забезпечення високого рівня сервісу [5].

Автоматизовані системи повинні відповідати вимогам регуляторних органів, які висувають суворі вимоги до обліку, звітності та захисту даних і

якщо система не відповідає цим вимогам, банк може стикнутися з штрафами або іншими санкціями.

Штучний інтелект може допомогти автоматизувати не тільки стандартні облікові операції, але й складні аналітичні завдання. AI дозволяє прогнозувати ризики, виявляти шахрайські операції та надавати персоналізовані рекомендації клієнтам на основі їхніх фінансових даних [3].

Використання технології блокчейн може підвищити прозорість і надійність облікових операцій. Блокчейн забезпечує незмінність записів та дозволяє вести облік транзакцій у режимі реального часу, що може значно знизити ризики шахрайства та помилок.

Впровадження автоматизованих систем, які допомагають банкам відповідати регуляторним вимогам, може полегшити процеси звітності та аудиту. Це особливо актуально в умовах посилення регуляторного нагляду за банківською діяльністю в умовах війни [6].

Банки можуть почати з автоматизації окремих процесів або відділів, а згодом поширювати рішення на всю установу і це дозволить уникнути ризиків, пов'язаних з різким впровадженням нових технологій, та забезпечить плавний перехід. Банкам важливо обирати надійних постачальників програмного забезпечення та технологічних рішень, які зможуть забезпечити підтримку на всіх етапах впровадження автоматизації.

Автоматизація облікових процесів в банках є важливим елементом цифрової трансформації, який приносить значні переваги, такі як підвищення ефективності, скорочення витрат та покращення якості обслуговування клієнтів. Однак цей процес також супроводжується викликами, пов'язаними з адаптацією персоналу, інтеграцією з існуючими системами, а також кібербезпекою. Успішне впровадження автоматизованих систем потребує детального планування, підтримки з боку керівництва та постійного моніторингу ризиків, щоб повністю реалізувати можливості цифрової трансформації.

Інформаційні джерела

1. Реверчук, С., Творидло, О. (2023). Цифровізація банківського бізнесу: виклики та можливості для державного регулювання. *Економіка та суспільство*, (55). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-45>

2. Кретов, Д., Міндова, О. (2024). Цифровізація банківського сектору України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Сталий розвиток економіки*, (2(49)), 223-228. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-35>

3. Бей Г.В., Шперчук А.О., Думанська А.О. Можливості застосування технологій AI в системі стратегічного управління розвитком банківської установи. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-53>

4. Франчук І.Б. Загрози та ризики у бухгалтерському (фінансовому) обліку внаслідок впровадження воєнного стану. DOI: <https://doi.org/10.32718/monohraf.2024.8>

5. НБУ та Мінцифри спільно працюють над цифровізацією банківської системи України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-ta-mintsifri-spilno-pratsyuyut-nad-tsifrovizatsiyeyu-bankivskoyi-sistemi-ukrayini>

6. Орел А. М., Дяченко В. В. Виклики та перешкоди впровадження цифрової бізнес моделі банку в Україні. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Inv+5-2024_St9.pdf